

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 206/2018-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Rímskokatolíckej cirkvi, Farnosti Svinná**, Svinná 139, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária Petruška & partners, s. r. o., Kupecká 18, Nitra, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 10Sžk/7/2017 z 24. januára 2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové a právne východiská

1. Ústavnému súdu bola 14. mája 2018 doručená sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie svojich základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uvedeným v záhlaví tohto nálezu (ďalej aj „namietané rozhodnutie“).

2. Sťažovateľka sa na Krajskom súde v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) správnu žalobou domáhala prieskumu zákonnosti právoplatného rozhodnutia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“), ktorým bolo zamietnuté jej odvolanie podané proti prvostupňovému rozhodnutiu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Trenčín (ďalej len „regionálny úrad“), ukladajúcemu jej povinnosť zabezpečiť účinné opatrenia na zníženie imisii hluku šíriaceho sa zo zvonov farského kostola v obci Svinná. Regionálny úrad totiž po vykonanom správnom konaní dospel k záveru, že hladina hluku šíriaceho sa pri zvonení

nezodpovedala prípustným hodnotám hluku pre deň a večer podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí (ďalej len „vyhláška č. 549/2007 Z. z.“).

3. Sťažovateľka v správnej žalobe namietala nesprávne právne posúdenie veci orgánmi verejného zdravotníctva, keďže podľa jej názoru bolo potrebné na zistený skutkový stav aplikovať ustanovenia zákona č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 2/2005 Z. z.“), ktorý ako jediný právny predpis definuje pojem hluk, a preto má vo vzťahu k zákonu č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) a ku k tomuto zákonu vykonávacej vyhláške č. 549/2007 Z. z. postavenie *legis specialis*. Nadväzne potom sťažovateľka argumentovala, že zvuk zvonov nie je možné právne posúdiť ako hluk podľa § 3 písm. a) zákona č. 2/2005 Z. z., pretože nie je ani nežiaduci ani škodlivý.

4. Krajský súd rozsudkom č. k. 11S/119/2016-40 z 18. októbra 2016 správnu žalobu sťažovateľky zamietol. Žalobnú námietku sťažovateľky vyhodnotil ako nedôvodnú, a to poukazom na účel zákona č. 2/2005 Z. z. (stanovenie jednotného postupu pri posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí zameraného na zábranu, prevenciu alebo znižovanie škodlivých účinkov spôsobených vystavením hluku vo vonkajšom prostredí). Rovnako konštatoval, že tento zákon nie je vo vzťahu špeciality k zákonu č. 355/2007 Z. z., keďže legálna definícia hluku, hoci obsiahnutá v zákone č. 2/2005 Z. z., je aplikovateľná aj pre režim zákona č. 355/2007 Z. z., ktorý reguluje ochranu zdravia pred hlukom v životnom prostredí.

5. Rozsudok krajského súdu napadla sťažovateľka kasačnou sťažnosťou založenou na dôvode podľa § 440 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku, teda na nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré zdôvodnila rovnako ako v správnej žalobe.

6. Najvyšší súd namietaným rozhodnutím kasačnú sťažnosť sťažovateľky zamietol. Stotožnil sa so závermi krajského súdu a uviedol, že vykonaným meraním hluku „*bolo jednoznačne preukázané, že hodnoty hluku z odbijania zvonov naďalej prekračujú vyhláškou č. 549/2007 Z. z. ustanovené najvyššie prípustné hodnoty a to pre deň i večer*“. Zdôraznil, že „*nespochybňuje názor sťažovateľa, že pre určitú skupinu ľudí predstavuje hlahol zvonov melodický, uchu lahodiaci a žiaduci zvuk, no pre inú skupinu ľudí ide len o nežiaduci škodlivý vonkajší hluk, intenzita ktorého ak prekročí najvyššie prípustné hodnoty ustanovené vykonávacím predpisom, má aj škodlivé účinky na ľudské zdravie*“. K právnomu posúdeniu veci najvyšší súd podotkol, že „*prvotným impulzom na vykonanie merania hluku v rámci štátneho zdravotného dozoru bolo podanie obyvateľky obce Svinná...*“. Aj z tohto dôvodu „*nemožno vylúčiť negatívny vplyv hluku na zdravie človeka, pričom platí, že nikomu nemožno uprieť právo na ochranu zdravia, preto vo svetle uvedeného vyhodnotil za správnu aplikáciu príslušných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia pred hlukom, ktorými sú práve zákon č. 355/2007 Z. z. a jeho vykonávací predpis – vyhláška č. 549/2007 Z. z.*“.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka vidí v tom, že sa najvyšší súd „*pri svojom rozhodovaní opieral o odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu..., pričom sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými závermi ako aj s právnym posúdením veci nachádzajúcim sa v odôvodnení rozsudku, pričom na skutkové ako aj právne posúdenie veci v plnom rozsahu vo svojom rozhodnutí poukázal... Odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu SR v napadnutej časti nemožno považovať za dostatočné po skutkovej i právnej stránke... Takisto Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku skonštatoval, že správny orgán postupoval správne keď vo veci aplikoval zák. č. 355/2007 Z. z. z dôvodu, že obyvateľka obce Svinná označila zvuk šíriaci sa zo zvonov za obťažujúci a mimoriadne rušivý, pričom týmto konštatovaním na základe ktorého Najvyšší súd žalobu zamietol odňal sťažovateľke domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde ako aj jej právo na spravodlivý proces... Súd sa žiadnym spôsobom relevantne nevysporiadal s námietkou použitia nesprávneho právneho predpisu a žiadnym spôsobom neodôvodnil prečo sa posudzovanie hluku vo vonkajšom prostredí nespravuje zák. č. 2/2005 Z. z.*“.

8. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku došlo podľa sťažovateľky tým, že najvyšší súd „*vo svojom rozsudku ustálil, že predmetné zvony sú vo vlastníctve sťažovateľky, majú v súčasnosti 92 rokov, pričom sa jedná o historické a jedinečné zachované hudobné a signalizačné nástroje používané po celú dobu existencie až do súčasnosti. Napriek skutočnosti, že sa jedná o hudobný nástroj produkujúci pri svojej činnosti melódiu, Najvyšší súd tento zvuk bez akéhokoľvek vysvetlenia subsumoval pod pojem hluk na základe čoho ustálil, že vlastník je obmedzený pri nakladaní so svojou vecou napriek skutočnosti, že táto vec nie je zdrojom hluku ale zdrojom melódie.*“ . Následne sťažovateľka opakuje svoju argumentáciu zo správnej žaloby i z kasačnej sťažnosti na podporu záveru o aplikovateľnosti zákona č. 2/2005 Z. z. s výsledkom o nesubsumovateľnosti zvuku zvonov pod pojem hluku podľa § 3 písm. a) zákona č. 2/2005 Z. z. Vo väzbe na povinnosť uloženú jej administratívnym rozhodnutím, ktoré bolo predmetom prieskumu správnych súdov, sťažovateľka dodáva, že „*zmeniť intenzitu, prípadne tón zvuku, ktorý je vydávaný zo zvonov (akýchkoľvek) nie je technicky možné, pričom touto skutočnosťou sa ani orgán verejnej správy, ani krajský ani Najvyšší súd nezaoberali*“.

9. Sťažovateľka navrhuje vysloviť porušenie jej označených základných práv a práv garantovaných dohovorom a dodatkovým protokolom namietaným rozhodnutím, zrušiť ho a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, replika sťažovateľa a stanovisko Konferencie biskupov Slovenska

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

10. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení podčiarkuje, že „*jedinou relevantnou kasačnou námietkou sťažovateľky bola námietka aplikácie nesprávneho právneho predpisu pri posudzovaní hluku. K tomu kasačný súd uviedol, že sťažovateľka sa domáhala rozhodnutia v zmysle ustanovení*

zákona č. 2/2005 Z. z...., ktorý podľa jej názoru ako jediný stanovuje, čo možno rozumieť pod pojmom hluk, pričom hlahol zvonov nenapĺňa ani jeden pojmový znak hluku. S uvedeným právnym názorom sa kasačný súd nestotožnil argumentujúc, že v predmetnej veci nebolo možné postupovať inak, ako aplikovať zákon (zákon č. 355/2007 Z. z., pozn.) v spojení s vyhláškou.“. Nadväzne najvyšší súd zdôraznil účelovú orientáciu tak zákona č. 355/2007 Z. z., ako aj zákona č. 2/2005 Z. z., pričom podľa jeho názoru „pri aplikácii právnej úpravy ochrany verejného zdravia sa používa definícia hluku uvedená v ustanovení § 2 písm. c/ vyhlášky. Nakoľko konajúce orgány verejnej správy vydali napadnuté rozhodnutia ako orgány verejného zdravotníctva v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, kasačný súd mal s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prejednávaneho prípadu za zrejmú nevyhnutnosť aplikácie ustanovení zákona (zákon č. 355/2007 Z. z., pozn.) a vyhlášky. K uvedenému Najvyšší súd... uvádza, že orgán verejnej správy prvej inštancie síce vykonal meranie hluku v životnom prostredí na podnet jednej obyvateľky obce Svinná, nič to však nemení na zistenom výsledku, a teda, že prípustné hodnoty ekvivalentnej hladiny A akustického tlaku (zvuku), ktorého zdrojom boli kostolné zvony, prekračovali prípustné hodnoty v referenčnom intervale deň a večer v zmysle vyhlášky (a to bez ohľadu na to, či nazveme melódiu vychádzajúcu zo zvonov ako zvuk alebo hluk). Kasačný súd ustálil, že nie je možné vylúčiť negatívny vplyv hluku na zdravie človeka, preto s prihliadnutím na to, že nikomu nemožno uprieť právo na ochranu zdravia vyhodnotil za správnu aplikáciu príslušných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia pred hlukom...“.

11. K ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku najvyšší súd podotkol, že ani jeho rozhodnutím, „ani rozhodnutím žalovaného či prvoinštančného správneho rozhodnutia nedošlo k vysloveniu zákazu zvonenia vo veži farského kostola... sťažovateľke ako vlastníčke zvonov bola uložená povinnosť zabezpečiť účinné opatrenia na zníženie imisí hluku šíriaceho sa zo zvonov vo veži farského kostola tak, aby hladina zvuku zodpovedala prípustným hodnotám...“. Najvyšší súd v tejto súvislosti odkazuje na čl. 20 ods. 3 ústavy.

III.2. Replika sťažovateľky:

12. Sťažovateľka v replike akcentuje skutočnosť, že v namietanom rozhodnutí najvyšší súd konštantne používa na označenie hlaholu kostolných zvonov pojem „hluk“, pričom následne vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti sa najvyšší súd „snaží zmazať rozdiel medzi zvukom a hlukom“. Preto, vzhľadom na to, že vyhláška č. 549/2007 Z. z. používa vo svojom názve pojem „hluk“, „túto vyhlášku ani jej stanovené hodnoty nie je možné použiť na meranie hladín zvuku vychádzajúceho zo zvonov – hudobného nástroja, ktorý produkuje pri svojej činnosti melódiu a nie hluk“. Sťažovateľka zotrváva na svojom pôvodnom návrhu.

III.3. Stanovisko Konferencie biskupov Slovenska:

13. V ústavných súdom vyžiadanom stanovisku Konferencia biskupov Slovenska (ďalej len „KBS“) na podklade rekapitulácie historického a tradičného významu zvonenia, zvoníc a zvonov zastáva názor, podľa ktorého „liturgické zvonenie kostolných zvonov spadá pod realizáciu náboženskej slobody, v zmysle čl. 24 Ústavy Slovenskej republiky“. Berúc do úvahy okolnosti súdnej veci, sa KBS „javí, že súčasná platná právna úprava skutočne nedáva priestor na rozlišovanie medzi liturgickým zvonením ako prejavom náboženskej slobody a iným typom zvonenia (profánnym) a rovnako neumožňuje rozlišovať medzi škodlivým nežiaducim hlukom

(napr. z dopravy alebo výrobnjej činnosti človeka) a inými zvukmi, ako je napríklad zvonenie zvonov, melódia vydávaná zvonmi a pod.“. Preto „súčasná platná legislatíva by nemala obsahovať paušálne obmedzenie hladín zvuku bez ďalších skutočností. Práve naopak, mala by brať ohľad na špecifické skutkové okolnosti a teda dať priestor aplikujúcemu orgánu posúdiť, či dané opatrenie je skutočne nevyhnutné prijať v záujme zachovania zdravia osôb.“. Osobitne tu KBS poukazuje na zvonenie počas mimoriadnych cirkevných sviatkov a udalostí s tým, že „by takéto jednorazové, mimoriadne a slávnostné odbíjanie zvonov nemalo byť posudzované v rovnakých hladinách, ako iné hluky, ktoré sú častokrát pravidelné, opakované, rušivé a môžu byť aj škodlivé...“. V závere stanoviska KBS formuluje presvedčenie, že „je... namieste posúdiť, čo všeobecný a generalizovaný predpis, ktorý stanovuje hladiny hluku pre deň, večer a noc, spĺňa kritériá, ktoré na neho kladie Ústava Slovenskej republiky. Striktným aplikovaním súčasnej legislatívy by totiž mohlo dôjsť k neprimeranému zásahu do náboženskej slobody, kedy by aj zaužívané občasnú zvonenia z najväčších slovenských katedrál boli vyhodnotené ako nesúladné s hladinami stanovenými vo vyhláske.“.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

15. Úlohou správneho súdnictva nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (IV. ÚS 127/2012).

16. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom krajského súdu a s rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali. Judikatúra ústavného súdu je ustálená v tom zmysle, že za situácie, keď sťažovateľ v rámci odvolacej argumentácie nastolil tie isté otázky ako v konaní pred súdom prvej inštancie a už v tomto konaní dostal dostatočné odpovede, prečo jeho argumentácia nebola opodstatnená, a najvyšší súd nedospel k iným skutkovým alebo právnym záverom než prvoinštančný súd, neexistujú relevantné dôvody na to, aby ústavný súd z ústavnoprávneho hľadiska akokoľvek spochybňoval rozhodnutie vydané v rámci odvolacieho konania len na základe toho, že najvyšší súd sa v okolnostiach daného prípadu obmedzil na stručné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

(II. ÚS 560/2018). Uvedené je možné aplikovať aj v prípade podanej kasačnej sťažnosti podľa Správneho súdneho poriadku (III. ÚS 120/2021).

17. Jediným žalobným dôvodom, ktorý sťažovateľka v žalobe podanej proti právoplatnému rozhodnutiu úradu predniesla, bolo nesprávne právne posúdenie veci založené na právnom názore o potrebe aplikovať zákon č. 2/2005 Z. z., a nie zákon č. 355/2007 Z. z. v spojení s vyhláškou č. 549/2007 Z. z. Ústavný súd pritom zdôrazňuje, že správny súd tak v období účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ako aj po nadobudnutí účinnosti Správneho súdneho poriadku podlieha zásadnej viazanosti žalobnými dôvodmi. Žalobou napadnuté právoplatné administratívne rozhodnutie teda môže skúmať len v medziach dôvodov (správnej) žaloby.

18. Krajský súd i najvyšší súd použitím teleologického výkladu primerane sťažovateľke vysvetlili, že vzťah zákona č. 2/2005 Z. z. k zákonu č. 355/2007 Z. z. a vyhláške č. 549/2007 Z. z. nie je vzťahom špeciálneho predpisu k predpisu všeobecnému. Tento prístup oboch správnych súdov podľa názoru ústavného súdu nie je ústavne neudržateľný. Naopak, dokazuje snahu oboch súdnych autorít vysvetliť žalobcovi (sťažovateľke) dôvody neúspechu, a to nielen na základe formálnych odkazov na vybrané časti relevantných právnych predpisov, ale skúmajúc aj hlbší zmysel (účel) v nich obsiahnutej regulácie.

19. Bez ambície vykladať podústavné právo, avšak v záujme čo najdôkladnejšieho odôvodnenia svojho nálezu, ústavný súd len podotýka, že tak zákon č. 2/2005 Z. z., ako aj zákon č. 355/2007 Z. z. v spojení s vyhláškou č. 549/2007 Z. z. sú popri sebe uplatniteľné a vzájomne sa aplikačne nederogujú. Zákon č. 2/2005 Z. z. sa totiž regulačne sústreďuje na procesné otázky posudzovania a kontroly vo vonkajšom prostredí, upravuje spôsoby určovania expozície hluku vo vonkajšom prostredí, zakotvuje pravidlá informovania verejnosti o hluku vo vonkajšom prostredí, prijímanie akčných plánov ochrany pred hlukom. Skôr sa teda sústreďuje na zavádzanie neindividualizovaných opatrení, ktoré majú prispievať ochrane pred nadmerným hlukovým zaťažením vonkajšieho prostredia. Na strane druhej, zákon č. 355/2007 Z. z. v spojení s vyhláškou č. 549/2007 Z. z. vytvárajú predpoklady pre adresné, individualizované a priame mocenské pôsobenie orgánov verejného zdravotníctva na fyzické osoby a právnické osoby, ktoré svojou aktivitou stav verejného zdravia môžu ovplyvniť. Riešenie otázky špeciality a generality vo vzájomnom vzťahu oboch vymedzených skupín právnych predpisov je tak pre sťažovateľkinu kauzu zjavne irelevantné. Aj najvyšší súd vyslovil rovnaký právny názor v bode 27 odôvodnenia namietaného rozhodnutia, ktoré tak nemožno hodnotiť ako nedostatočne odôvodnené s následkom porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu či jej práva na spravodlivé súdne konanie. Odôvodnenie namietaného rozhodnutia spolu s dôvodmi rozsudku krajského súdu poskytujú odpovede na podstatné otázky súvisiace s poskytovaním súdnej ochrany sťažovateľke, rešpektujúc pritom účelovú podstatu aplikovateľného hmotného práva a zároveň i prísnu viazanosť správnych súdov žalobnými dôvodmi.

20. Aplikácii legálne upraveného pojmu „hluk“ nemožno bez ďalšieho pripisovať len negatívne konotácie, ako to pociťuje a implicitne vo svojej argumentácii naznačuje sťažovateľka. Ústavný súd (a zjavne ani najvyšší súd) nespochybňuje historickú hodnotu zvonov, zvonolejárskeho remesla či tradícií, ktoré v slovenských (a v širšom zmysle i európskych) spoločenských okolnostiach možno zvonom pripísať. Rozhodovací proces orgánov verejného zdravotníctva, ktorý viedol k vydaniu súdne preskúmaného rozhodnutia úradu, však taktiež zohľadňuje

dôležitý záujem hodný právnej ochrany, a to verejné zdravie. Bez potreby podrobnej rekapitulácie jednotlivých ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. ústavný súd konštatuje, že predmetom jeho právnej úpravy je aj ochrana verejného zdravia pred negatívnymi zdravotnými dôsledkami nadmerného hluku. Osoba, ktorá je exponovaná silnému zvuku, môže byť poškodená na svojom zdraví bez ohľadu na to, aký subjektívny postoj k nadmernému zvukovému zaťaženiu sluchového ústrojenstva zaujíma. A práve na ochranu zdravia pred takouto záťažou slúži celé inštitucionálne zabezpečenie inkorporované v orgánoch verejného zdravotníctva, ako aj v nástrojoch, ktoré im právna úprava na plnenie ich úloh poskytuje.

21. Každá osoba, ktorá je nositeľom vlastníckeho práva ku konkrétnemu majetku, je zároveň zodpovedná za takú realizáciu jeho užívacieho komponentu, ktorou nebude nadmerne ohrozovať alebo poškodzovať práva a právom chránené záujmy iných osôb. Výstižným je v tomto ohľade odkaz najvyššieho súdu na čl. 20 ods. 3 ústavy, podľa ktorého záväzok plynúci z vlastníctva znamená, že výkon vlastníckeho práva nesmie nad ustanovenú mieru poškodzovať okrem iného ani ľudské zdravie. V okolnostiach súdnej veci to znamená, že aj vlastník tak historicky a umelecky cenného predmetu vlastníctva, akým sú zvony, znáša zodpovednosť za to, aby využívanie vlastníckeho práva k nim nevedlo k neprimeraným rizikám voči zdraviu ostatných osôb. Na tento účel je však povinný podrobiť sa iba takým obmedzeniam, ktoré sú na účel ochrany verejného zdravia nevyhnutné. Ide tu teda o proporcionalitu vyvažovania v kolízii stojacich ústavne chránených hodnôt, ktorú v niektorých prípadoch nastoľuje priamo normotvorca, v iných zas orgán aplikácie práva v medziach normotvorbou mu delegovaného diskrečného priestoru. Posudzovaná vec sa vyznačuje riešením proporcionality samotným normotvorcom. Zákonodarca totiž v § 62 písm. m) zákona č. 355/2007 Z. z. delegoval na Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) právomoc ustanoviť všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Vyhláškou č. 549/2007 Z. z. sa prípustné hodnoty hluku ustanovujú veľmi exaktne. Priestor na uváženie preto orgánu aplikujúcemu právo nie je daný.

22. Správne súdy chránia verejné subjektívne práva fyzických osôb a právnických osôb na báze kritéria zákonnosti. Súdnu ochranu proti činnosti verejnej správy poskytujú v medziach zákona. Ak teda zistia, že orgán verejnej správy postupoval v súlade so zákonom, nemôžu výsledok jeho postupu zrušiť, aj keby sa subjektívnych práv a chránených záujmov dotýkal spôsobom, ktorý žalobca pociťuje a hodnotí negatívne.

23. V posudzovanej veci niet pochyb, že hodnoty zvukového zaťaženia verejného zdravia vyvolaného zvukmi zvonov používaných sťažovateľkou presahovali úroveň predpísanú ministerstvom na základe delegácie zo strany zákonodarcu. Predmetnú okolnosť nespochybňuje ani samotná sťažovateľka. Ak potom orgán verejného zdravotníctva na základe popísaného zistenia využil svoju právomoc priznanú mu zákonom a uložil sťažovateľke povinnosť prijať opatrenia na zníženie zvukovej záťaže, správne súdy museli konštatovať zákonnosť napadnutého administratívneho rozhodnutia a žalobu sťažovateľky zamietnuť.

24. Z hľadiska sťažovateľkou namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku ústavný súd pripomína i obranu najvyššieho súdu, podľa ktorej „*ani rozhodnutím žalovaného či prvoinštančného správneho rozhodnutia nedošlo k vysloveniu zákazu*

zvonenia vo veži farského kostola... sťažovateľke ako vlastníčke zvonov bola uložená povinnosť zabezpečiť účinné opatrenia na zníženie imisii hluku šíriaceho sa zo zvonov vo veži farského kostola tak, aby hladina zvuku zodpovedala prípustným hodnotám...“. Práve táto skutočnosť (preukázaná z vyžiadaného súdneho spisu krajského súdu) dopĺňa obraz proporcionality, a nie neprimeranosti zásahu do vlastníckeho práva sťažovateľky, ku ktorému právoplatným rozhodnutím úradu v spojení s rozhodnutím regionálneho úradu došlo. Užívací komponent vlastníckeho práva sťažovateľky bol obmedzený len v miere nevyhnutne potrebnej na to, aby zvuk kostolných zvonov rešpektoval hraničné hodnoty stanovené vyhláškou č. 549/2007 Z. z. Ústavná sťažnosť je preto nedôvodná aj v časti namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku

25. Ústavný súd konštatuje, že po meritórnom preskúmaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že najvyšší súd, rozhodujúci o kasačných sťažnostiach proti právoplatným rozhodnutiam krajských súdov, svoju úlohu v sťažovateľkinej kauze splnil v súlade s požiadavkami, ktorá naň ako na správny súd, viazaný kritériom zákonnosti, kladie základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu a jej právo na spravodlivé súdne konanie. Jeho namietané rozhodnutie vyvažuje v kolízii stojace základné právo sťažovateľky vlastníť majetok, resp. jej právo na pokojné užívanie majetku na jednej strane a základné právo na ochranu zdravia, prípadne v širšom slova zmysle záujem na ochrane verejného zdravia na strane druhej. Pri tomto vyvažovaní najvyšší súd viazaný zákonom (rovnako ako orgány verejného zdravotníctva) musel rešpektovať exaktne vyjadrenú predstavu zákonodarcom delegovaného normotvorcu o prípustnej miere zvukového zaťaženia životného prostredia. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel.

26. *Obiter dictum* ústavný súd akceptuje stanovisko KBS (bod 13), ktorého využiteľnosť pre rozhodovanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľky však bolo limitované dvomi faktormi. V prvom rade KBS používa argumentáciu náboženskou slobodou podľa čl. 24 ústavy, ktorý však sťažovateľka do svojho sťažnostného petitu ako referenčné ustanovenie nepojala, a preto sa ním ani ústavný súd zaoberať nemohol (§ 45 zákona o ústavnom súde – viazanosť rozsahom návrhu na začatie konania). Po druhé, ústavný súd nespochybňuje výstižnosť a správnosť zamerania stanoviska KBS nie na aplikačnú rovinu realizácie práva, ale na normotvorbu. Tá v záujme ešte autentickejšieho rešpektu k hodnotám kolidujúcim pri právnom posudzovaní používania zvonov nepochybne (tak ako to navrhuje KBS) disponuje potrebným priestorom na detailizáciu či rozšírenie kritérií doteraz používaných pri riešení súdnej kolízie. Princíp del’by moci však nedovoľuje správnym súdom nastolené úvahy presadzovať spôsobom, ktorý by znamenal rozhodovanie *contra legem*. Potom ani ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti nemôže podrobiť kritike rozhodnutie správneho súdu, ktoré je zákonné. Na presadenie inšpirácie predloženej stanoviskom KBS je *de constitutione et lege lata* kompetentným pozitívny normotvorca.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu